

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

חג הסוכות

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק ב'

(תרגום הפשוט)

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ואחת לבריאה

שישים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

מאתיים וחמישים שנה להסתלקות הילולא של הבעש"ט נ"ע

לעילוי נשמת

הרה"ח חת' אי"א רב פעלים ובעל מרין
מטובי מקושרי רבותינו נשיאינו והולכי בדרכיהם,
דרך הקודש יקרא לה

שליח כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א לארצנו הקדושה ת"ו

הרב ר' מנחם מענדל

בהרה"ח ר' מנחם מענדל ומרת מאריאשא באדאנע ע"ה

פ ו ט ע ר פ א ס

נפטר ד' תמוז ה'תשנ"ה

וזוגתו מרת לאה ע"ה

בת ר' בנימין ומרת שרה הי"ד

נפטרה ה' כסלו ה'תשס"ג

ת נ צ ב " ה

נדפס ע"י צאנזאיהם שיחיו

תירגום השיחות, הכנתם לרפוס והפצתם - באדיבות

משפחת זורדיגר שיחיו

מעלבורן — אוסטרליא

חג הסוכות

א. שמחת הלולב ושמחת ניסוך המים בסוכות

אנו מוצאים לגבי השמחה שבחג הסוכות, שבנוסף לחובת השמחה שחלה בחג זה משום היותו יום-טוב¹ בכלל, וזמן שמחתנו² במיוחד, יש בו גם שמחות הקשורות בפעולות מסוימות הנעשות בחג הסוכות, והן:

השמחה הקשורה למצוות נטילת ארבעת המינים בחג זה, כנאמר³, ולקחתם לכם ביום הראשון... ושמחתם לפני ה' אלקיכם שבעת ימים⁴ – שמחת לולב⁵, והשמחה הקשורה לניסוך המים. שאיבת המים, אשר ניסכו בסוכות על-גבי המזבח ואשר נשאבו בלילה שלפני הניסוך, נעשתה בשמחה⁶ – ושאבתם מים בששון ממעיני הישועה⁷.

סדר הזמנים של שתי שמחות אלו תלוי במחלוקת תנאים⁸ מתי התחיל ניסוך המים: לפי אחת הדעות התחיל ניסוך המים ביום השני של סוכות, בשחרית, ולפי זה נשאבו המים לראשונה בלילה השני, לאחר זמן נטילת ארבעת המינים, שקיימה ביום הראשון. אך

ההלכה נקבעת לפי הדעה השניה⁹, שניסוך המים כל שבעה¹⁰, כולל היום הראשון, ואם כך שאיבת המים לניסוך הראשון נעשתה בלילה¹¹ הראשון של החג – לפני מועד נטילת ארבעת המינים, שמצוותה ביום¹².

ב. השמחה המושלמת – דוקא במוצאי יו"ט הראשון

התורה קובעת את הכלל „אלו ואלו דברי אלקים חיים“¹³, מכך מובן, שיש מקום לקיום שתי הדעות ברוחניות – כולל הדעה ששאיבת המים התחילה בלילה השני של החג.

יותר מכך: גם לפי ההלכה, ששאיבת המים נעשתה גם בלילה הראשון של החג, בכל זאת החגיגה המושלמת של שמחת בית השואבה, ה„שמחה היתירה“¹⁴ שהתעוררה על-ידי חליל וכלי-שיר התחילה רק במוצאי יום-טוב הראשון¹⁵.

למרות שעובדה זו נובעת מסיבה צדדית, אריה הוא דרביע עליה¹⁶, שהרי „החליל ..

(7) רמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"י ה"ו.

(8) תענית שם.

(9) ראה תוד"ה קרא (סוכה נא, ב). – ובכל אופן השמחה הקשורה עם השאיבה התחילה בלילה (ראה משנה סוכה שם). ולהעיר מירושלמי סוכה (פ"ד ה"ז) שגם הניסוך כשר בדיעבד בלילה (גם בליל ראשון) וראה בארוכה לקו"ש [המתורגם] ח"ב ע' 128 ואילך.

(10) סוכה מג, א. רמב"ם הל' לולב פ"ז ה"י. – בלקו"ש שם ששמחת לולב מתחילה בלילה משקידש היום (ע"פ פרש"י סוכה לג, ב ד"ה ה"ג דאז „מטא זמן מצוה“). אבל מובן שעיקר שמחת לולב הוא בזמן קיום המצוה שהוא ביום דוקא.

(11) עירובין יג, ב. וש"ג.

(12) סוכה ג, ב (לפי גירסת רש"י שם ד"ה דברי הכל. תוס' שם סע"א ד"ה שאינו דוחה. דק"ס שם). רמב"ם שבהערה 2.

(13) ראה רמב"ם שם: ומתחילין לשמוח ממוצאי יו"ט הראשון כו'.

(14) ע"ד עירובין עה, ב.

לקוטי

חג הסוכות

שיחות

השני אף יותר מאשר בלילה הראשון, עד אשר נראה כאילו ששמחת בית השואבה מתחילה בלילה השני.

אך מסיבה זו עצמה יוצא, שיש מעלה בשמחת בית השואבה בזמן הזה על פני שמחת בית השואבה בתקופת בית המקדש:

כשם שלגבי מסירות הנפש מוסבר, שבזמן הגלות, שאין כל כך גילוי של הכחות הפנימיים, הרי אז כח מסירות הנפש גלוי יותר

מאשר בזמן הבית¹⁷; כך גם לגבי השמחה שמצד עבודה זו, שהיא שמחת ניסוך המים, כדלעיל, הרי בזמן הגלות זוהי שמחה נעלית יותר, מצד עצם הנפש.

(משיחת ליל ב' דחג הסוכות)

– אחרי תפילת ערבית – תשמ"א

(49) ראה מקומות שבהערה 45. מאמרי ד"ה אין הקב"ה בא בטרונא (סה"מ קונטרסים ח"ג ע' ק"ט ואילך. סה"מ אידיש בתחלתו).

לזכות

כ"ק אדוננו מורנו ורבינו

מלך המשיח

ויה"ר שע"י קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח

לעולם ועד

(1) כולל חוה"מ (ראה שו"ע אדה"ז חור"ח סתקכ"ט ס"ו. מ"מ בשו"ע שלו שם ר"ס רמ"ב).

(2) אמור כג, מ. ולהעיר, שרמב"ם (הל' לולב פ"ח ה"ב) מביא פסוק זה לענין „שמחה יתירה“ שבחג הסוכות. וראה בארוכה לקו"ש [המתורגם] ח"י"ז ע' 285 ואילך. ואכ"מ.

(3) ראה ירושלמי ר"ה פ"ד ה"ג. סוכה פ"ג ה"א. פרש"י סוכה מג, ב ד"ה לולב. ולהעיר מלשון הרמב"ם בספר המצות (מ"ע קסט): „ולשמח“.

(4) סוכה מה, ב וברש"י שם ד"ה מנה"מ (ושם ע"א ד"ה תקעו). (אבל ראה תוד"ה מנה"מ שם. וראה רשב"א שם. ואכ"מ).

(5) ישע"י יב, ג.

(6) תענית ג, א (ובפרש"י * ד"ה אלא ר' יהושע היא. ולדעת ר"ע שם מתחיל ניסוך המים ביום ו' דסוכות. ואכ"מ).

(*) ראה שד"ח כללי הפוסקים סימן ח' אות ג'. (כך ט' אתתיד, א) אם פירוש זה הוא לרש"י.

ל"ושאבתם מים בששון (שלמעלה מהשכל)". עבודת מסירות הנפש שמעל לשכל חודרת לכל כוחותיו הפנימיים ומעוררת שמחה אמיתית וגלויה.

ח. שלימות שמחת בית השואבה – כוח מקיף החודר לפנימיות

אך בכל זאת נקבעה ההלכה, שגם ביום הראשון של סוכות התקיים ניסוך המים, ולפני כן התקיימה שאיבת המים⁴⁰, וכיוון שצריך להיות "ושאבתם מים בששון" הרי מובן שגם שאיבה זו נעשתה בשמחה, באופן המותר ביום טוב⁴¹.

שהרי, משום שגם לפני "ולקחתם"⁴², מיד עם הרגע הראשון של הלילה הראשון כבר קיימת ההשפעה של סכך הסוכה בבחינת כח מקיף, שווה הסיבה של שמחת יום טוב בלילה הראשון⁴² של סוכות, לפיכך קיימת כבר אז שמחת בית השואבה, ואפשרי שכבר אז תהיה שמחה של שאיבת מים, שמעל להבנה שכלית.

אך משום שענין הסוכה הוא אז בבחינת כוח "מקיף" בלבד, לכן השמחה או אינה מושלמת ואינה כל כך גלויה⁴³.

(40) ראה באופן השאיבה או – תוס' סוכה (ג, ב ד"ה ורבנן. ג, ב ד"ה כגון) שלא היו תוקעין ביו"ט בעת מילוי המים. ובשבת שאבו לפני כניסת השבת (סוכה מה, ב במשנה. רמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"ה ה"ט). וראה שיחת ליל ש"ק ג' דסוכות – למחרת אמירת שיחה זו – תשמ"א. (41) להעיר שברמב"ם הל' תמידין ומוספין שם לא כתב שהתקיעות בעת מילוי המים לא דחי יו"ט. ובהל' כלי המקדש (פ"ה ה"ז) סתם "ואין תוקעין למלוי המים בשבת". ובחי' שפת אמת לסוכה (נד, א), שמשמע מזה ש(להרמב"ם) תקעו גם ביו"ט – והרי התקיעות בעת מילוי המים הן משום שמחה (רש"י סוכה מה, א ד"ה תקעו).

(42) ע"ד שמחה בליל א' דיו"ט קודם הקרבת שלמי שמחה – ראה שאגת ארי' סי' סח. ועוד.

(43) וי"ל הביאור (באת"ל שקודם הגזירה דשבות דחליל ביו"ט הייתה שמחת בית השואבה גם בליל ראשון (ראה לעיל הערה 11)) – כי אז האירו המקיפים דסוכות בבחי' קירוב (ראה לקו"ט סוכות פ, ד. ועוד). ע"ד המבואר בלקו"ט (ר"ה ג, ד. ועוד) בענין תק"ש ברי"ה שחל בשבת קודם גזירת דרבה

דוקא לאחר העבודה של נטילת ארבעת המינים – "ולקחתם לכם", המשכת הכח המקיף בפנימיות, או שמחת בית השואבה היא במלוא התנופה, ב"חליל" וכלי נגינה אחרים⁴⁴.

ט. היתרון של השמחה בזמן הגלות

בכך יובן מדוע עתה, בזמן הגלות, מנהג ישראל בכמה מקומות להתחיל את שמחת בית השואבה בלילה הראשון של סוכות:

עיקר הענין של המשכת המקיף בפנימיות היה בתקופת בית המקדש, כאשר האלקות האירה בגלוי ובפנימיות, והעבודה הרוחנית נעשתה בעיקר מצד הכוחות הפנימיים.

אבל בזמן הגלות⁴⁵, כאשר "אותותינו לא ראינו..."⁴⁶, הרי התחלת העבודה אינה כל כך בכוחות הפנימיים. עיקר העבודה והתחלתה הוא מצד מסירות נפש בכוחות מקיפים, ובפשטות – אל⁴⁷ יבוש מפני המלע"גין, הרי עז כנמר... כנשר... כצבי... כארי, מעל לשכל האדם – ולפיכך אין מורגשת עתה כל כך המעלה שבליילה השני של סוכות, כאשר כבר קיימת המשכת הכוח המקיף בפנימיות על ידי "ולקחתם לכם..."⁴⁸, ביחס ללילה הראשון.

אך משום שכל הענינים שבתורה הם נצחיים, לכן מתבטאת המעלה של שמחת בית השואבה שבליילה השני גם בזמן הזה – בגודל השמחה עצמה – מגבירים את השמחה בלילה

(44) ע"פ המבואר בפנים יש לומר, דעיקר החידוש בשמחת בית השואבה ה' בזה שהיתה בכלי שיר (ושאינם דוחים יו"ט) – כי שמחה בכלי שיר מורה על התלבשות בכלי (ראה סה"מ ה'ש"ת ע' 143. וראה בארוכה שיחת י"ג תמוז תשכ"ט), ע"ד המשכת המקיף בפנימיות. (45) ראה ד"ה קול דודי וד"ה אני ישנה תש"ט. ובכ"מ. לקו"ש [המתורגם] ח"ט ע' 74. ועוד.

(46) תהלים עז, ט.

(47) שכו"ו נצטוונו בהתחלת והקדמת כל דיני דכל חלקי השו"ע – בחלק א' ר"ס א'.

(48) ראה סידור רמז, סע"ב ואילך: המשך תרס"ו סד"ה לולב וערבה – שבזמן הזה המשכה דלולב אינה כמו בזמן הבית, ולכן אינו דוחה שבת.

אינו דוחה לא את השבת ולא את היום-טוב¹⁵ – ומשום כך בתקופתנו, כאשר שמחת בית השואבה אינה כרוכה ב"חליל" יש לומר, כאמור מספר פעמים, ש"קלקלתנו זוהי תקנתנו"¹⁶ – שמחת בית השואבה מתחילה במספר פרטים בעוצמה רבה מיד בלילה הראשון של סוכות¹⁷ –

הרי בכל זאת, כיוון שכל ענין בתורה הוא מדויק, מובן שהעובדה שה"שמחה היתירה" במקדש התחילה בפועל "במוצאי יום-טוב הראשון" באה משום שכך מתאים יותר למחותה של השמחה – שה"שמחה יתירה", כפי שהיא היתה במקדש, יכולה להתקיים לאמיתתה רק "במוצאי יום-טוב הראשון" ולאחריו.

ג. שמחת ניסוך המים – מעל לטבע

כדי להבין זאת יש לבאר תחילה את הקשר הפנימי של ניסוך המים דוקא בחג הסוכות:

אחד ההבדלים¹⁸ בין שמחת ניסוך היין, שאין אומרים שירה אלא על היין¹⁹, לבין שמחת ניסוך המים הוא:

השמחה של ניסוך היין קשורה לטבע האדם, בדומה לשמחה המתעוררת כרגיל מיין, מפני שהיין הוא דבר משמח²⁰ באופן טבעי. כלומר, למרות שבניסוך היין זוהי שמחה קדושה, הקשורה לעבודת המקדש, בכל זאת היא קשורה לטבע האדם.

בדומה לכך שבמצוה של שמחת יום-טוב,

(15) סוכה ריש פרק ה' (ג, א).

(16) ע"ד שבת פ, ב (ועוד): קלקולו זהו תיקונו.

(17) ועד"ו קודם הגזירה דשבות דחליל ביו"ט (ש(רוב) הגזירות היו בבית שני – לקו"ט ר"ה ג, ג). ואכ"מ. וראה לקמן הערה 43.

(18) ראה בכ"ו לקו"ט דרושים לסוכות ד"ה ושאבתם הב' (עט, ד ואילך). סידור ד"ה הג"ל (רסח, א ואילך). המשך וככה תרל"ז פצ"ו ואילך. ד"ה ושאבתם תרס"ט, ועוד. וראה גם לקו"ש [המתורגם] ח"ב ע' 124 ואילך.

(19) ברכות לה, א. ושי"ג.

(20) ראה מנחות כ, א ובפרש"י ד"ה אדרבה.

שחיבת להיעשות עלי ידי יין כפשוטו – "אין שמחה אלא ביין"²¹ – הרי שתיית היין היהודי אינה לשם תאוה ח"ו, אלא למען קיום המצוה. על כן, גם השמחה הנובעת מכך אינה מפני היין עצמו, כאצל נכרי, אלא משום המצוה שבכך, שמחה של מצוה, ויותר מכך – שתיית היין היא מצוה.

ישראל הם "גוי אחד בארץ". כלומר, גם בגופם הגשמי – "ארץ" – הם "גוי אחד" ו"גוי קדוש", ומכך מובן, שגם השמחה שחש אז הגוף היהודי נובעת לאמיתו של דבר מן הקדושה והמצוה שביין.

אך למרות זאת, משום שהשמחה קשורה דוקא ליין – "אין שמחה אלא ביין"²¹, והסיבה לכך לפי הפשט שבתורה היא משום שבתכונתו הטבעית של היין הוא מעורר שמחה²², הרי מובן, שהשמחה שמצד המצוה קשורה לטבע ומציאות העולם – טבע היין²³.

לעומתה השמחה הקשורה לניסוך המים על גבי המזבח, אשר אין תכונתם הטבעית של המים לשמח, מוכיחה, שהשמחה בשעת שאיבת המים אינה תלויה בעניני הטבע אלא מתעוררת אך ורק משום ציווי הקדוש-ברוך-הוא "ושאבתם מים בששון".

וזהו היתרון של ניסוך המים על פני ניסוך היין: בניסוך היין, כיוון שיש לשמחה אחיזה בטבע הבריאה, הרי היא מוגבלת במגבלות הבריאה. אבל בניסוך המים, כאשר השמחה מתעורר רק משום ציווי הקדוש-ברוך-הוא, שהוא אין סוף, הרי גם השמחה היא מעל לכל מדידה והגבלה.

ד. שמחת ניסוך היין וניסוך המים בעבודת האדם

מבואר וידוע, שאצל כל יהודי קיים "מזבח

(21) פסחים קט, א. וראה שו"ע אדה"ז תאו"ת סתקכ"ט ט"ו.

(22) ראה חינוך מצוה לא – לענין קידוש דשבת.

(23) ראה סידור קלו, ד. ובכ"מ.

רוחני²⁴, ומובן, שגם שני אופני השמחה הללו של ניסוך היין וניסוך המים על גבי המזבח, קיימים בעבודתו הרוחנית של כל יהודי:

השמחה של ניסוך היין משמעותה בעבודת האדם שמחה של מצוה הנוצרת באמצעות התבוננות שכלית: כאשר יהודי מתעמק בזכותו הנפלאה, שהקדוש־ברוך־הוא העניק לו את האפשרות לקיים מצוה, והוא מתבונן בהתעלות הנשגבה המושגת באמצעות קיום המצוות, שעל ידי כך הוא מתדבק בקדוש־ברוך־הוא, מצוה מלשון „צוותא” – מתעוררת בו שמחה רבה.

אך כיון ששמחה זו נובעת מהתבוננות שכלית, הרי היא כוזב שניתן לחוש בה, בנוסף למצוה, גם את מציאותו של האדם המקיים את המצוה, בדומה לשמחה הנגרמת על ידי יין, כאמור לעיל.

וכיון ששמחה זו היא „מורכבת בהשגה”, הרי זו שמחה „מוגבלת לפי אופן ההשגה”²⁵.

מאידך, השמחה של ניסוך המים מהווה דוגמא לשמחה של מצוה הנעלית משכל ומהבנה: כאשר יהודי שרוי בהלך רוח של מסירות נפש, הוא מתמסר לגמרי אל הקדוש־ברוך־הוא, אין הוא זקוק או להסברים שכליים אודות המעלה הגדולה של המצוות. מיד כאשר הוא חש, שזהו ציווי של הקדוש־ברוך־הוא – „וציונו” – מתעוררת בו שמחה רבה.

ושמחה זו היא „שמחה אמיתית”, שאינה מוגבלת כלל, משום שהיא קשורה „בעצם הנפש למעלה מהכחות הגלויים”²⁵. ולכן אומרים חז”ל²⁶ דוקא על שמחה זו, של ניסוך המים, „מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו”.

ה. חג הסוכות ושמחת בית השואבה – מעל להגבלות

וזהו הקשר הכללי של שמחת בית השואבה לחג הסוכות:

שמחת הסוכות, זמן שמחתנו, נובעת מהעבודה וענינים שהחלו להיווצר בראש השנה ובעשרת ימי תשובה, ובמיוחד ביום הכפורים. וכידוע²⁷, שענין הסכך של הסוכה, הקשור לענני הכבוד²⁸, מקורו הרוחני הוא מהתשובה ומענן הקטורת של יום הכפורים.

עבודת יום הכפורים, „אחת בשנה”, היא עבודה שמצד דרגת ה„יחידה”²⁹ שבנפש, ההתקשרות של עצם הנשמה עם עצמותו יתברך, „יחידה ליחיד”³⁰. והעבודה בסוכות היא, שהתקשרות זו עם הקדוש־ברוך־הוא תבוא לידי ביטוי עד כדי כך שתקיף את היהודי כולו בכל עניניו.

וזה מתבטא גם במצוות סוכה כפשוטה – „בסוכות תשבו שבעת ימים”³¹ – תשבו כעין תדורו³²: כל פעולותיו היום־יומיות של האדם, אכילה ושתיה וכדומה, מוקפים במצוות הסוכה, שהרי זוהי המעלה של הסוכה ביחס לטלית: הטלית מקיפה את ראשו ורובו של היהודי, ואילו הסוכה מקיפה גם את כל פעולתיו, ללא שום הגבלה.

ולכן דוקא חג הסוכות הוא הזמן המתאים לניסוך המים ולשמחת בית השואבה, שהיא שמחה שלמעלה מטעם ודעת, כדלעיל, משום שחג הסוכות מעורר שמחה שלמעלה ממדידה והגבלה.

(27) ראה עטרת ראש שער יוהכ”פ לו, סע”א ואילך.
אוה”ת סוכות ע’ א’תשכב ואילך. המשך וככה הנ”ל פפ”ד.
ד”ה והוא כחתן תרג”ז פ”א ואילך. ד”ה בסוכות תשבו תשל”ח (סה”מ מלוטק ח”א ע’ רמזח). ועוד.
(28) סוכה יא, סע”ב. שו”ע או”ח סי’ תרכה ודאדה”ז שם.
(29) ראה תוד”ה עד אחת – מנחות יח, א.
(30) ראה בכ”ז לקו”ש [המפורגם] ח”ד ע’ 131 ואילך.
(31) אמור כג, מב.
(32) סוכה כח, ב.

ו. השלימות: סוכה ולולב

ידוע³³, שמצוות הלולב איננה במהותה מצוה נפרדת שצריכה להיעשות במועד של שבעת ימי הסוכות, אלא היא קשורה ומהווה המשך למצוות הסוכה, כפי שמוכן גם מן ההלכה³⁴ ש„מצות נטילתו (דלולב) בסוכה היא מצוה מן המובחר”:

הסוכה מקיפה את היהודי בכל עניניו באופן שהיא מסובבת אותו מבחוץ, ובלשון החסידות – כח מקיף, והמשמעות של מצוות נטילת ארבעת המינים היא „ולקחתם לכם”: הכח המקיף של הסוכה נלקח „לכם”, הוא נעשה שלכם וחודר לפנימיותו של היהודי.

וזה הסיבה לכך שבעת נטילת ארבעת המינים צריך לקרב אותם אל הלב³⁵, כדי שמשמעותם תחדור גם לרגש שבלב, „ולבא פליג לכל שייפין”³⁶ – הלב מגיע לכל כוחותיו של האדם, אשר בכל האיברים, כולל אל השכל שבראש.

ודוקא זוהי השלימות של ענין הסוכות – גילוי ה”מקיף”: אמנם, העבודה מצד הכוחות הפנימיים היא מדודה ומוגבלת, ולכן נדרשת עבודה מתוך מסירות נפש שלמעלה מהשכל (כפי שהוזכרה לפני כן מעלת ניסוך המים על פני ניסוך היין), אך למרות זאת שלימות העבודה של מסירות נפש היא כאשר ההתבטלות ומסירות הנפש חודרות אל הכוחות הפנימיים, השכל והמדות, שגם כוחות אלו יחייבו את מסירות הנפש. כי (א) דווקא על ידי כך חודרת מסירות הנפש אל פנימיותו של האדם, ולכן רק כך יש לה קיום. (ב) זו הוכחה לכך שההתבטלות ומסירות הנפש אינה

מוגבלת, שאין מקום בנפש שאינו חודר בכח מסירות הנפש³⁷.

ז. „ולקחתם לכם” כהכנה לניסוך המים

לפי כל האמור לעיל ניתן להבין גם את ההסבר, בפנימיות הענינים, לדעה ששאיבת המים בשמחת בית השואבה מתחילה בלילה השני של סוכות, לאחר נטילת ארבעת המינים³⁸:

כשם ששלימותה של מסירות נפש בכלל היא כאשר מסירות הנפש חודרת גם לכוחות הפנימיים, על אחת כמה וכמה כך הוא לגבי השמחה הנובעת מעבודה זו, שכן (א) השמחה מתעוררת דוקא מדבר שניתן לחוש אותו בגלוי³⁹, (ב) שמחה אמיתית היא כאשר היא ללא הגבלה – שלימותה של השמחה הנובעת מענין שמעל להבנה שכלית, היא כאשר ענין זה אינו רק בבחינת כוח מקיף, אלא דוקא כאשר הוא חודר לפנימיות.

בכך מובן מדוע השמחה של שאיבת המים (אשר במהותה היא השמחה הנובעת מענין הסוכה, כדלעיל) מתחילה בלילה השני של סוכות, לאחר העבודה הרוחנית של „ולקחתם לכם ביום הראשון” – לאחר ש„ביום הראשון” הביא היהודי באמצעות ארבעת המינים לידי כך שהכוח המקיף של הסוכה חודר לפנימיות, „לכם”, אז הוא מגיע בלילה השני של סוכות

(37) ראה בכ”ז גם לקו”ש [המפורגם] ח”ח ע’ 135 ואילך. ועוד.

(38) ראה גם המשך וככה שנסמן לעיל הערה 18. – ולהעיר דמבאר שם הדיעה דניסוך המים התחיל מיום שני, דלא כהלכתא [ובלקו”ש שהובא בהערה הנ”ל: ניסוך המים ע”ג המזבח כל שבעת ימי החג]. ויש כזה בכ”מ בדא”ח (ראה לקו”ש נצבים (מה, סע”א) בענין שופר של ר”ה יעל פשוט. לקו”ש לוי”צ אגרות קורש ע’ שח. ועוד), שהרי אלו אלו דא”ח.

(39) כ”ה בכ”מ, ובהמשך שמח תשמח תרג”ז בתחלתו בארוכה. ובתור”א (ח, ג): וענין ומהות השמחה שיכול להיות על הטוב אף כשהוא נעלם ומכוסה מעיניו (משא”כ תענוג), ואכ”מ.